

توسعه پایدار؛ ابعاد، شاخص‌ها، مدل‌ها و راهکارها

سیدجعفر هاشمی اصل^۱ احمد یعقوب زاده^۲ سیدعلی نژادحسینی^۳

۱- دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه شیراز

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه پیام نور یاسوج

۳- کارشناس علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

چکیده

توسعه پایدار، مفهوم جدیدی است که پس از انقلاب صنعتی و معضلات ایجاد شده در رابطه با صنعتی شدن شهرها و توسعه تکنولوژیک شهرها و از طریق پیوند بین ابعاد مختلف توسعه (اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی) و توجه خاص به ملاحظات اکولوژیکی، شکل گرفته است. توسعه پایدار توسعه‌ای است که بتواند نیازهای کنونی سازمان را بدون خدشه‌دار کردن به توانایی‌های نسل آینده در برآورد ساختن نیازهایشان پاسخ گوید. در این تعریف حق هر نسل در برخورداری از همان مقدار سرمایه طبیعی که در اختیار دیگر نسل‌ها قرار داشته، به رسمیت شناخته می‌شود. توسعه پایدار دارای ابعاد اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی، بوم شناختی و سیاسی است. پایداری در اقتصاد را میتوان در ایجاد رشد عادلانه و متوازن جامعه انسانی و تضمین بهره‌مندی تک تک انسانها در طول زمان بدون وارد آوردن خدشه به منابع زیستی، طبیعی و فرهنگی تعریف نمود. بعد اجتماعی به رابطه انسان و انسان، تعالی رفاه افراد، سلامت و بهداشت و خدمات آموزشی، توسعه فرهنگ‌های مختلف و رفع فقر مربوط می‌شود. بعد بوم شناختی با حفاظت و تقویت پایه منابع فیزیکی، بیولوژیکی و اکوسیستم مرتبط است و به رابطه طبیعت و انسان می‌پردازد؛ و بعد سیاسی، به قانون، سیاست‌گذاریها، برنامه ریزی، بودجه بندی، نهادسازی، تنوع و تکررگرایی، احترام به حقوق انسانی و مشارکت مؤثر مردم در تصمیم گیری، توجه دارد. در این نوشتار مدل‌های توسعه پایدار مثلثی، تخم- مرغی، هرمی و منشوری مورد بحث و بررسی قرار گرفتند و مواردی به عنوان راهکار برای توسعه پایدار مطرح شدند.

واژگان کلیدی: توسعه پایدار، ابعاد، شاخص، مدل، راهکار